

Socialnämnden

Uppsökande arbete med hemlösa och tiggare

Politikerinitiativ den 19 februari 2019 av Anna-Karin Boréus (L)

Förslag till beslut

Socialnämnden noterar att det redan pågår ett arbete som uppfyller intentionerna bakom förslagen i politikerinitiativet. Politikerinitiativet är med detta färdigbehandlat.

Sammanfattning

Liberalerna vill uppdra åt socialtjänsten i Nacka att arbeta uppsökande med hemlösa och tiggande EU-migranter som vistas i Nacka. Syftet skulle vara att informera om lagar och regler samt om vilken hjälp som finns att få av kommun och polis vid utsatthet.

Utredningen visar att det handlar om ett 40-tal individer från Rumänien och Bulgarien primärt. Några minderåriga har inte påträffats.

Ett arbete som liknar förslagen i politikerinitiativet bedrivs idag av samordnare för tiggare/EU-migranter på trafiknheten och av en upphandlad entreprenör, som bl a utför städning av boställningar i kommunen samt ger information till målgruppen.

Uppsökande arbete enligt socialtjänstlagen, kap. 3 innebär ”att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.”

Omsorgsenheten har en plan för att se över och utveckla det uppsökande sociala arbetet för vuxna under året.

Förslagen i politikerinitiativet

Liberalerna vill uppdra åt socialtjänsten i Nacka att arbeta uppsökande med hemlösa och tiggare som vistas i Nacka med syfte att dels klargöra vilka regler och lagar som gäller för t.ex. boställning, hur och var man slänger skräp, regler för öppen eld, och dels informera om vilken hjälp de kan få med t.ex. härbärge, eller hjälp till hemresa. Man kan även erbjuda stöd till de som man misstänker utsätts för kriminalitet, och förmedla trygga poliskontakter.

Enhetens utredning och bedömning

Uppsökande arbete enligt socialtjänstlagen kapitel 3 §1 innebär att ”genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.”

Utifrån politikerinitiativets frågeställning om i första hand hemlösa och tiggande EU-migranter tog Omsorgsenheten kontakt med samordnare för tiggare/EU-migranter på trafiknheten. De bedriver arbete riktat mot målgruppen hemlösa och tiggare som syftar till kontroll av lagefterlevnad samt att ge information. Inom ramen för samordnarnas uppdrag får bostadsbolag och villaföreningar stöd och information vid behov. Uppdraget

innebär också uppsökande verksamhet i fall av bosättningar på privat mark och samverkan med polisen i frågor som rör bosättningar. Det har inte behövts några ingripanden från Kronofogdemyndigheten det senaste året.

I Nacka handlar det om ett 40-tal individer mestadels från Rumänien och Bulgarien som samtidigt vistas utan uppehållsrätt i kommunen. Antalet är relativt konstant, något lägre vintertid och något högre sommartid. Dessa personer bor i bilar eller i anslutning till bilar på allmänna eller privata parkeringar. Det rör sig oftast om ett tiotal platser som personer vistas på nattetid och bosättningarna flyttar mellan dessa platser. I dessa bosättningar har inte återfunnits några minderåriga. På dagtid ägnar sig personerna på att titta i eller utanför Nacka eller letar saker i containrar i anslutning till företag. Vid städningar av bosättningar har det påträffats vissa fynd som tytt på att målgruppen har varit inblandad vid butiksstölder och stölder av båtmotorer.

Trafikenheten har även en entreprenör upphandlad som har som uppdrag att städa vid bland annat bosättningar. 500 000 kronor finns budgeterat för detta arbete under 2019 vilket är en ökning med 70 000 kronor från 2018. Entreprenören har informationsfolder från polisen som är översatt på flera språk. Dessa innehåller bland annat information om bosättning på allmän plats, nedskräpning, eldning samt om och information om var personer som blir utsatta för brott kan vända sig. Dessa delas ut då entreprenören träffar på personer som vistas i denna typ av bosättningar. Ett natthärbärge för utsatta EU-medborgare finns i Stockholm stad och är ett samarbete mellan Stockholm stad och frivilligorganisationer. Information om detta samt adresser till de församlingslokaler i Stockholm som öppnas upp vid extra kalla nätter delas ut av entreprenören vintertid.

Grunden för EU-medborgare är att de har rätt att vistas i Sverige under tre månader oavsett aktivitet under tiden. Förutsättningen för rätten att vistas i Sverige är bland annat att den som besöker Sverige inte är en belastning för biståndssystemet. Efter tre månader bygger uppehållsrätten på att personen är självförsörjande genom arbete eller studier, dvs är ekonomiskt aktiv. Ekonomiskt aktiva EU-medborgare likställs med svenska medborgare när det gäller rätten till insatser från stat, kommun och landsting.

Personer som vistas tillfälligt i en kommun kan ha rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. Detta kan i undantagsfall tillämpas även i förhållande till EU/EES-medborgare som bedöms sakna uppehållsrätt i Sverige. Vad som är att bedöma som en akut nödsituation får socialtjänsten bedöma från fall till fall. Personer som vistas i Sverige utan uppehållsrätt har i normalfallet inte rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen 4 kap 1 §. Bistånd kan undantagsvis utbetalas enligt socialtjänstlagen 4 kap 2 § för att undvika att nöd uppstår eller för att bistå personen med hemresa om det egna landets konsulat inte är behjälpligt. Detta innebär bland annat att bistånd kan beviljas till mat och tak över huvudet om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt inför avresa till hemlandet. I Nacka kommun organiseras denna del av socialtjänsten under arbets- och företagsnämnden och inte under socialnämnden. Det innebär att ansvaret ligger på etableringsenheten som handlägger ekonomiskt bistånd. En sammanställning av kommunens arbete under perioden 14 juni 2017 t.o.m. 31 maj 2018

gjordes till Länsstyrelsens nationella kartläggning av EU/EES-migranter som ännu inte publicerats. I sammanställningen kan utläsas att endast två individer från målgruppen EU-migranter utan uppehålls rätt fick ekonomiskt bistånd under denna period och det gällde mat och resa till hemlandet.

Samordnaren för tiggare/EU-migranter bild av målgruppen är att uppsökande arbete från socialtjänstens sida inte är efterfrågat av målgruppen och att det skulle vara svårt att bedriva ett sådant arbete då det endast är nattetid och tidiga mornar som personerna påträffas i boställningar. Ett uppsökande arbete morgontid när personerna sover skulle kunna bli mycket kontraproduktivt om målsättningen är att förmedla stöd.

Socialnämnden har avtal med Polarna/ungdomsteamet (Välfärd samhällsservice), som bedriver uppsökande arbete riktat till ungdomar upp till 20 år. Polarna/ungdomsteamet meddelar samordnaren för tiggeri/EU-migranter när de ser misstänkta boställningar, men har annars inget uppdrag att arbeta uppsökande med tiggare/EU-migranter.

Omsorgsenheten och Barn- och familjeenheten finns representerad i de fyra lokala Trygg och Säker-nätverk som finns i kommunen. Där utbyts information om det aktuella läget i kommundelarna och både polis, räddningstjänst, trafikenshetens samordnare för tiggeri/EU-migranter, ungdomsteamet, representanter för skolor, fritidsgårdar, centrumanläggningar och civilsamhälle finns representerade. Det kommer där till socialtjänstens kännedom om det blir ett ökande problem exempelvis med hemlösa i någon viss del av kommunen och riktade insatser kan planeras utifrån detta.

Omsorgsenheten identifierade i kvalitetsberättelsen för 2018 att förebyggande insatser behöver utvecklas. Ett arbete har därför initierats för att se över och utveckla det uppsökande arbetet för vuxna med missbruk, psykisk ohälsa och hemlöshet i kommunen.

Förslagets ekonomiska konsekvenser

Ett utökat socialt uppsökande arbete kan innebära ökade kostnader. En estimering går inte att ge förrän det pågående utvecklingsarbetet har konkretiserats.

Konsekvenser för barn

Det har inte påträffats några minderåriga barn till de hemlösa EU-migranter som befinner sig i Nacka kommun utan uppehålls rätt. Därför skulle förslagen inte ha några direkta konsekvenser för barnen till dessa personer. Det är svårt att förutspå hur barn som kvarstannat i hemlandet när föräldern befinner sig i Sverige skulle påverkas av mer uppsökande arbete här.

Att utveckla socialnämndens uppsökande arbete generellt kan leda till tryggare miljöer och därmed ökad trygghet och bättre levnadsförhållanden för barn i Nacka.

Handlingar i ärendet

Bilaga 1. Politikerinitiativ den 19 februari 2019, Anna-Karin Boréus (L)

Anne-Lie Söderlund
Social- och äldredirektör

Elin Sylvan
Planerare/utvecklare
Kvalitet och Stöd, Omsorgsenheten